

ABONAMENTUL:

Pe un an . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi Nr. 1/a

INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.

Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fl.
Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

Delcassismul.

Arad, 11 Noembrie.

Intâiele sunuri despre o ofensivă germano-austro-ungară au provocat în țările împătritei înțelegeri adevărată ilaritate, și multă vreme s'a cheltuit zeflema necruțătoare pe socoteala puterilor centrale considerate ca incapabile de eforturi pe un front dunărean. Ofensiva a fost o surprindere, buibiturile prime dela Dunăre au deconcertat spiritele aliaților (impătritei înțelegeri), doar se știa că nu-i posibilă o suficientă plasare de forțe imediat pentru a face față împrejurărilor din Balcani. Succesele puterilor centrale pe noul front balcanic au determinat dimisionarea marelui personalități diplomatice, ministrul afacerilor străine al Franței, Delcassé.

Delcassé se pare a fi fost omul realității, înzestrat cu o uimitoare perspicacitate, omul care și-a dat seama că trebuiesc pregătite de cu vreme forțele cari să paralizaze acțiunea germano-austro-ungară în Balcani pe care o prevăzuse. Dar în urmărirea planurilor sale a fost lipsit de colaboratori, și nici în ceasul al unsprezecelea nu i s'a crezut, convingerea sa nu s'a putut repercuta grabnic în inimile franceze. Acea încetineală, *lenteur*, a acțiunii aliaților a rezultat dimisionarea lui Delcassé, ce a stârnit vii regrete, căci aliații, vor nu vor, nu pot să urmeze alte drumuri decât acele pe cari le-a indicat ani de-a rândul Delcassé, naționalistul, războinicul diplomat al Franței.

Abitatea diplomatică a lui Delcassé este cunoscută. El a imprimat politicii externe franceze un caracter agresiv, a provocat în

repetite rânduri ciocniri, încrucișări între interesele de expansiune colonială ale Franței și Germaniei, îndeosebi în chestiunea marocană, pe care a deschis-o el, dar trebui să se retragă căci la Berlin indignarea era la culme, se ascuțeau armele. Cu toate aceste Franța fu necesită să urmeze până în cele din urmă politica sa în această chestiune, deslegată în favorul ei.

Ca și atunci Franța astăzi, deși s'a retras Delcassé este constrânsă să bată drumurile politiceii lui, să facă delcassism fără Delcassé.

Delcassé pentru dușmanii Franței este un simbol, căci încarnează ideile de revanșe. Dar fiindcă Germania se întăria pe zi ce trece tot mai redutabil, Franța era pusă în imposibilitate de a susține speranțele de revanșe fără atașarea altor puteri mari. Și atunci diplomația franceză s'a pus pe lucru, și-a îndreptat privirile spre colosul rusesc, ca să-l atragă în sfera intereselor Franței. La Petrograd a fost trimis cel mai abil reprezentant al său, Delcassé, acum trei ani. În Germania a trezit consternări vii numirea lui Delcassé la Petrograd, căci intențiunile Franței nu puteau rămâne acoperite. Activitatea diplomatică a lui Delcassé a fost încoronată de succes, el a galvanizat alianța franco-rusă. Și acest succes însemna o inevitabilă măsurare de arme cu Germania, al cărei *place au soleil*, loc în fața soarelui, era amenințat să-și restrângă orizonturile, deci Germania să fie izolată, redusă în debușurile sale economice și comerciale în străinătate, silită să se pregătească pentru a face front atitudinii agresive a celor doi vecini puternici.

Sosirea timpului de ciocnire cu armele se aștepta. Germania știa că cu cât trece vremea cu atât dușmanii ei se întăresc, se fac tot mai temuți, deci un războiu mai grabnic i-ar surprinde și ea a crezut că este îndestul de pregătită pentru a fi îndreptățită să speredze victoria. Pe cei inițiați în aceste taine ale situației nu i-a uimit extraordinarul curaj al Germaniei de a arunca mânușa în trei părți deodată.

Puterile centrale voiesc să înfrângă delcassismul care încarnează împătrita înțelegeri. Interesele lor se încrucișează cu ale împătritei înțelegeri, iar delcassismul nu se putea spera să fie învins într'alt chip decât cu armele, și ar fi fost zadarnică exercitarea mijlocului diplomatic. Delcassismul este continuat fără Delcassé. Franța are astăzi cel mai puternic cabinet, sprijinit de toate partidele, căci este constituit de personalitățile reprezentative ale fiecăreia. Cabinetul Briand vine la putere într'un timp când chestiunea balcanică este pe cale să se rezolve în urma splendidelor *faits d'armes* ale puterilor centrale, cărora li s'au atașat Bulgarii, în defavorul împătritei înțelegeri, dacă nu vor trimite în grabă mare sutele de mii de soldați și nu se vor mulțumi numai cu tocmele diplomatice cu cele două țări balcanice neutre: România și Grecia. Răsturnătorul de guvern, Clemenceau, a numit cabinetul Briand *cabinetul nemuritorilor*, căci ceice-l constituiesc sunt aproape toți membri ai Academiei franceze, dar fi-va în stare și acest cabinet să satisfacă necesităților militare ale situației balcanice, delcassismului? Când chestia marocană s'a rezolvit după retragerea lui Delcassé, dar urmându-i-se îndigetările, fostul

La casa cu colonne la pridvor...

La casa cu colonne la pridvor
Când m'a primit, în prag și mi-a zîmbit
Am înțeles neînțelesul dor,
Și fericit
Mi-am ascultat al sufletului glas
Și palid, mut, stielnic am rămas,
Când mi-a zîmbit cu-atîta farmec drag;
Și-oprindu-mă pe prag,
La casa cu colonne la pridvor,
Am priceput că-i ea....

Apoi intrai...
A fost un vis. Miros de busuoloc,
Și ismă, și gutăi, și-atât noroc
Și pace.
Mi se părea 'ncăperea ei un raiu
In care totul tace,
Și numai fericierea cere glas
Să-și cânte minunata simfonie
In care leit-motivele să fie
Ochii, părul, mâna ei de-atlas
Și proaspătă ca apa din isvor,
La casa cu colonne la pridvor.
Nu știu ce-am spus....

A fost așa de mult, și totuși știu
Că mai nimic n'am zis. Vroiam să știu
Așa, cum niciodată nu-s.
Să pun într'un cuvânt
Argent

Și aur,
Perle
Și avânt;
Vroiam să-mi fie vorba ca schinteia
Ce-aprinde tocul.
Mi se părea că clipa aceea,
Cuprinde 'n golul ei
Iubirea, fericierea și norocul.
Și cum priveam în ochii ei
Creștea nesațiul, cum în nopți de vară
S'aprinde lumini de stele în cuprins,
Ca lampele 'ntr'un dom. Și 'nvins,
Am sărutat cu buzele-mi de pară.
Dantela mânei albe, tresărind
La taincul atingerii fior,
Din casa cu colonne la pridvor....

Ea cosea...
Când noaptea s'a lăsat asemenea
Unei bogate persiene de mătase,
Și dangățul de clopot încetase,
Ea ridică privirea 'mpătulind
Gherghetul, acul, roșia mătase,
Și glumind,
La geamul spre livadă mă atrase,
Ca să-mi arate seara cum coboară
Cu diafana-i haină, și ușoară
Cum iese luna peste satul lor.
Mireasmă grea de fân mă impresoaară,
Așa cum se împraștie — uneori
Parfum,

Când părul lor și-l despletesc în zori,
Cadănele ce 'mpodobesc
Iatacari, din haremu 'mpărătesc
Din Stambul, din Bagdad, sau din Bassóra...
Atunci, văzuți ce-i dat numai celora,
Cari iubesc să vadă. Cum, ușor,
In ochii verzi se aprindea cu spor
Un luminis, care creștea mereu
Și rumenea cuprinsu 'n jurul meu,
Și inima mi-o aprindea.
Iar luna care palid răsărea
Primind viață 'n ochii plini de dor,
Trezia,
Iatacul cu colonne la pridvor....

Când am plecat,
Mi se părea că n'o să mai ajung
Și n'o să pot teși din sat
Pe drumul lung
De țară, prin pădure.
Și am lăsat,
In dragă voie gândul să mă ture....
Simțiam în păr, pe ochi, pe mâni, mireasmă dulce
De ismă și gutăi și busuoloc...
Iar luna sta pe dealuri să se culce.
Și cum mergeam așa, beat de noroc,
Cu fața către lună, m'am oprit
Și m'am întors învins de chin și dor;
Atunci ca pe-o fantomă, am zărit
Stând casa cu colonne la pridvor....

I. Broșu.

ministru francez al afacerilor străine a fost un Moise care n'a avut parte să intre în țara promisă. Celce încarnează ideile de revanșe, împătrita înțelegere însă va putea fi numit: doua oară Moise, al situației actuale? Cabinetul nemuritorilor nădăjduiește aceasta. Ziarul german *Staatszeitung* scrie că venirea la putere a lui Briand și colaboratorilor săi indică hotărîrea Franței de a lupta până la ajungerea țintei, *jusqu'au bout*. La orice caz soarta delcassismului interesează lumea, și eram datori cu un articol ca acesta de politică externă.

România și Grecia.

Arad, 11 Noemvrie 1915.

Am promis că din când în când avem să dăm loc părerilor mai importante la situație ale factorilor conducători, exponenți ai politicii delcassiste. Într'un număr recent al ziarului parisian, organ al ministerului de externe francez, *Le Temps* (dela 1 Noemvrie) găsim următorul articol cu titlul de sus, pe care-l traducem aci:

Guvernul grecesc a însărcinat pe d. Romanos, ministrul său la Paris, să facă la Orsay desmințiri categorice față de informațiunile răspândite în urmă de organele și agenții Germaniei, Austro-Ungariei și Bulgariei. D. Zaimis protestează contra acestor publicațiuni cari țintesc să pună la îndoială bunele dispozițiuni grecești față de împătrita înțelegere și să creeze o atmosferă de neîncredere și ostilitate la aliați față de Grecia. Primul ministru al regelui Constantin ia atitudine energică împotriva svonorilor rele din aceleași surse, cari pretind că baza Salonice nu mai este sigură pentru trupele aliate și poate să fie zădărnicită în urma unei presiuni a Germaniei și Bulgariei.

La Atena se încearcă o degajare de aceste manopere germane destinate să accentueze echivocul. Grecia se abține să ajute pe aliatul său (Serbia), pentru că ea se teme să fie amestecată în conflictul european. Noi am vorbit la acest loc despre ce credem noi din acest punct de vedere pe care atâția Greci îl găseau nedemn cu glorioasa istorie pe care a moștenit-o Elada. Însă nici d. Zaimis, nici suveranul nu vreau să admită că ar fi încheiat înțelegerea desonorătoare cu Sofia. Ei protestează contra insinuărilor germane cari pretind că s'ar fi pactat cu asociații Turcilor și că Grecii nu s'ar

retrage dela îmbogățiri prin jafurile dela aliații săi. Guvernul elen este consecvent declarației de neutralitate binevoitoare pe care au făcut-o reprezentanților împătritei înțelegeri când și-a asumat succesiunea plină de răspundere a lui Venizelos. El rămâne fidel angajamentului luat de a ușura trecerea expediției în ajutorul Serbiei. Trupele franceze și engleze continuă să se învrednicească de o primire excelentă atât din partea autorităților cât și cea a populației. Ele au găsit la Salonice toate ușurințele de debarcare și transport pe cari le-a putut oferi acest port puterilor amice. Colaborația grecească, nu este astăzi mai puțin utilă, cu toate că a refuzat o intervenție militară.

Grecia, în diferite rânduri, a oferit puterilor Ententei concursul său militar efectiv. În ultima sa propunere ea n'a cerut decât garanța integrității sale teritoriale, o asigurare contra ori cărei dismembrări. Nu i-s'a răspuns. Aliații, la această epocă, nu cugetau decât la oferirea Cavallei Bulgariei, iar Ferdinand își bătea joc căci acordul său cu Germanii era făcut. Neîncrederea ce se ivi, exploatată cu abilitate de propaganda dlui de Schenck, impresiunea puterii dată de Germanii prin reluarea ostilităților contra Serbiei, au reușit să producă desorientare în opinia grecească. Regele a profitat să-și prevaleze opinia personală. Poporul elin a început să nu se mai teamă când a văzut că debarcă, acum mai bine de o lună, întâiele corpuri franceze și engleze. Aceste trupe, ajutând Serbia, constituiau în același timp o protecție pentru teritoriul elin; însă Grecii asteaptă continuarea trimiterilor viitoare, și mai ales a efectivelor engleze cari, din nefericire, sosesc foarte încet. La cei 150.000 oameni anunțați nici acum nu se poate conta. Și cu toate acestea, pare a fi suficientă poate o intervenție mai energică pentru ca națiunea să îndrepte greșelile conducătorilor săi, cari par din întâia zi zăhăvniți. Extensiunea mobilizării la nouile clase înseamnă, într'adevăr, lipsa tot mai evidentă a neîncrederii față de Bulgari al căror suveran n'a experimentat zadarnic perfidia în 1913.

Și România a fost gata la un moment dat să plece cu Ententa, care la București ca și la Atena, n'a știut să se folosească de ocaziunea favorabilă. De atunci ea rămâne într'o neutralitate binevoitoare, din care nu va ieși decât în favorul aliaților. Ea-si rezervă alegerea clinei și a trecut printr'o întreagă serie de trăgăneli succesive. România este încercuită, afară doar de Rusia; și-și ține armata gata în arme. Însă opinia publică se agită, opozițiunea reclamă cu energie intrarea în războiul contra agresorilor Serbiei. D. Brătianu rămâne impasibil, mărghinindu-se la observarea strictă a angajamentelor

luate. Totul ne face să credem că el nu se va depărta de această expectativă decât când Rusia va pune în acțiune armatele destinate să sprijinească mișcarea contingentelor franceze și engleze debarcate la Salonice. Împătrita înțelegere nu va putea conta pe ajutorul românesc decât când se va dovedi însăș capabilă să se ajute singură.

Pentru admirabila armată sârbească a fost suficientă sosirea unui corp de armată francez pentru a dovedi un nou elan. Sbatându-ne acasă în loc să aținem calea dușmanului, nu se riscă numai pierderea beneficiului glorioasei rezistențe sârbești, ci și a intervenției armatelor românești și grecești, care poate fi definitiv compromisă.

Și de altcum, dacă Grecii și Românii vor absta și pe mai departe, și-și vor sacrifica de teama regelui Prusiei cinstea și destinele, să nu uităm că fiecare corp francez și englez care urcă spre nord va face o spărtură în proiectele dușmanului. A întârzia trimiterea trupelor în Balcani înseamnă a pierde prilejul de a pre-găti, deodată cu campania din Orient, un eșec decisiv quadruplei germanice. Înseamnă a renunța la concursul României și Greciei în ceasul când intervenția lor ar schimba dintr'odată întreagă situațiunea.

Semne de schimbare de cugetare și atitudine în România.

Ziarul „Viitorul”, organul oficial al guvernului român, publică următorul articol semnificativ:

Sunt semne îmbucurătoare, că în opinia publică a țării românești se produce o schimbare de cugetare și atitudine. Agitației și enervării generale, produse de atâțările și întrunirile diferitelor ligi și ziare „patriotice”, îi face loc o judecată mai calmă și mai reală a împrejurărilor, în cari a ajuns România în urma războiului mondial, care și-a transpus câmpul de luptă atât de aproape de granițele țării.

Șefii de partide și masele supuse lor încep a-și da seamă, că nu prin meetinguri sgomotoase și turbulente și nici prin atâțările unei prese oculte se poate face față împrejurărilor critice dela ordinea zilei. Ei încep să recunoască că nu aceasta este calea, pe care se pot menține și realiza aspirațiunile îndreptățite ale unui neam cu drept de viață și mărire. Împrejurările sunt atât de critice, încât alte căi trebuie căutate, pentru a cârmui destinele unei țări în mijlocul valurilor furtunoase produse de măcelul sângeros al popoarelor.

Bătălia dela Loos.

— Teatrul de război occidental. —

25 Septemvrie.

Tabloul acestei lupte se deslășește acum deabinelea, complet. Stindardele bravei diviziuni scripesc în aureola gloriei. E de prisos să împletim cunună pe fruntea celor cari au căzut și pe a acelora cari trăesc: faptele însele laudă eroismul lor admirabil, fără tirade!

70.000 granate au căzut zilnic pe sectorul dela Loos, 70.000, 4 zile neîntrerupt, din 21 până în 25 Septemvrie. Socotim cam o granată pe secundă! Tunuri de toate calibrele, până la cel mai greu tun de mare de 38.5 cm. Tranșeele maestru construite au fost prefăcute de proiectile în vâlcele, împletiturile de sârmă sfârticate în bucățele erau aruncate în aer și dispăreau. Tot ce se găsisse în față și la spatele tranșeele: tufe, arbori, ierburi au dispărut, s'au amestecat cu țărina. Patru zile de-a rândul au trebuit să reziste acestui foc cari n'au fost sfârticați de vre-o schijă de obuz și apoi mai trebuia să se și lupte. Gazurile granatelor te otrăveau, te ameteau.

După grozavul vârtej de foc, ce dăinuise mai multe zile, noaptea de 24 spre 25 Septemvrie trecu în liniște. În dimineața zilei de 25, la orele 6 și 30 minute, începu, ca la semn dat, urletul unui foc infernal, care ținu fără întrerupere și fără să slăbească până către orele 8. Puțin

după orele 7, dinspre tranșeele engleze se auziră printre pârâitul granatelor, pe întreg frontul vâjeituri: erau țșniturile gazurilor slobozite din butelii de sticlă.

Pălcuri de nori albi se târau apropiindu-se de noi. Regiunea era plană, livezi și ogor iar în lunile aceste, în fiecare seară și dimineață, se lasă deasupra lor ceață. Așa se explică, că oamenii noștri crezură la început că pâlcul de bură albă, ce se apropia, lăsată în jos, e ceață. Dar curând se știu, de ce e vorba. „Atac cu gazuri! Puneți măștile!” Norul trecu peste tranșee, cel dintâi, urmă apoi târindu-se greu un pâl de fum, negru-cenușiu, și apoi, după 10 minute, iarăș un pâl de gaz. Se târiră peste tranșeele noastre trei, patru valuri dublate, de gaz alburii și de fum. Nu se mai vedea nimic. Oamenii tușeau, cădeau. Ceilalți stătură toți la armă — cât se putu. Oamenii se mai țineau pe picioare numai cu extremă sfortare. Nu se lăsă nimeni amăgit, ofițeri și soldați de rând știură de ce e vorba. Se apropiase de orele 8.

Se împușca cu tir repede în curgătoarele pâlcuri de gaz, împotriva dușmanului nevăzut. Artileria slobozii un potop de flăcări în fața pozițiunilor noastre, pentru ca să-i închidă dușmanului calea.

Dar după al patrulea nor de gaz și fum se iviră deodată Englezi, în linii dese și în coloane de asalt — răsărind ca din pământ, cu măști pe fețe împotriva fumului, păreau, nu soldați,

ci draci. La distanță de 20 pași, 10 pași ei se avântară din norul de fum. Sârme, cari să-i oprească nu mai erau...

Îndărăpt, la corpul diviziunii, nu mai sosise după orele 7 nici o știre. Sârmele au fost distruse de proiectile. Comunicația trebui să se facă prin curieri, automobile și ofițeri de ordonanță. Erau ore de groază. Diviziunea vecină semnalase și ea atac cu gazuri. Se răspândise vestea că Englezii ar fi rupt linia primă a diviziunii vecine. Mirosul gazului se făcuse deja foarte simțitor. Norul de gaz era așa de des chiar și îndărăt la corpul regimentului, încât nu se mai vedea nici la 10 metri. Veneau vești, soseau rapoarte. Știrile erau tot mai lămurite: Englezilor, sub pânza celor din urmă valuri de gaz le-a reușit să spargă primele tranșee ale diviziunii. S'a întâmplat dară!

Da, s'a întâmplat, dar ei au plătit-o cu îngrozitoare jertfe! Cel dintâi val de asalt când se ivise din fum, cu măști pe față, neașteptat, răsărind ca din pământ — a fost măturat de proiectilele noastre. Se revărsă al doilea val spre noi. Puștile, mitralierele și granatele aruncate cu mâna îi doborî. Mai cu seamă granatele rărîră în mod îngrozitor coloanele de asalt ale dușmanului. Câte o singură granată doboră 6—8 oameni. Răniții și morții formară zid în fața tranșeele noastre. Al doilea val se prăbuși și al treilea avu aceeaș soarte.

Englezii lăsară 8—10 mii morți în fața sectorului diviziunii.

Iată câteva din aceste semne îmbucurătoare semnalate mai sus. După faimosul meeting din sala „Dacia” de acum două săptămâni, în care a fost supusă unei extrem de aspre critice atitudinea guvernului și a Coroanei, mulți erau de părere, că această întrunire, urmată de demonstrații turbulente și sângeroase, va fi semnalul unei serii de demonstrații din ce în ce mai primejdioase și sângeroase. Spre satisfacția multora, n'a urmat ce se credea.

Audiența, pe care au avut-o a doua zi după meetingul dela „Dacia” șefii „Federației unioniste” la regele, pare a fi schimbat cursul acțiunii „Federației”. Se svonesc multe în jurul acestei audiențe, dar nimeni nu știe, nici chiar intimii d-lor Filipescu și T. Ionescu, despre cele petrecute între rege și șefii „Federației”. Fapt este că meetingurile „Federației” ținute Dumineca trecută în diferite orașe ale țării, au pierdut mult din ascuțitul lor. Atacurile contra suveranului și Coroanei au mai slăbit, iar celor întruniți li s'a spus de către însuși șefii întrunirilor, să se abțină dela orice manifestație turbulentă.

Dumineca aceasta era să se țină un meeting al „Federației” la Iași, în a doua capitală a țării. Convocătorii au renunțat însă în ultimul moment la ținerea meetingului...

Paralel cu atenuarea acțiunii „Federației unioniste”, guvernul a ținut să inaugureze o acțiune, cu scop de a cimentea încrederea țării în deținătorii puterii de stat. Prim-ministrul Brătianu a hotărât să cheme la sine rând pe rând pe membrii majorității parlamentare, ca să le explice rostul politicii sale. Prima consfătuire de felul acesta a avut loc Vineri seara acasă la d. Brătianu, luând parte parlamentarii liberali din cinci județe. D. Ion Brătianu a făcut celor întruniți o expunere a situației arătând cauzele cari au determinat guvernul să nu facă altă politică decât aceea pe care o urmează. Parlamentarii întruniți și-au exprimat deplina încredere în politica urmată până acum și în aceea pe care guvernul va crede că e necesar să o urmeze în viitor.

În aceeași zi seara profesorul N. Iorga a ținut la Ateneu o conferință în legătură cu actualul războiu, apelând la asistența imensă, care a umplut până la ultimul loc sala Ateneului, să aibă deplină încredere în factorii răspunzători ai țării. Expunerile d-lui Iorga au găsit unanimitate aprobare a asistenței.

După atâtea frământări și sbuciumări interne, îți cad atât de bine eforturile îndreptate spre liniștirea spiritelor și spre o închegare a rândurilor. În fața unei situațiuni externe, care poate să aducă din moment în moment sur-

prinderi noi, trebuie să dispară preocupările de ordin secundar.

Veleitățile politice de ordin intern și-au trăit azi traiul. Urmând pilda altor state aflătoare în războiu, în cari în timp de pace luptele de partide erau poate și mai îndârjite ca în România, opinia publică dela noi trebuie să-și dea seama, că numai încrederea în noi înșine, numai strângerea rândurilor în jurul Coroanei și a sfetnicilor ei, pot să aducă țării un bine. Mai mult ca oricând se impune deci încrederea în factorii răspunzători ai țării, despre cari nu se poate doar presupune, că ar voi să ducă țara la mezat.

Iată dar pentru ce trebuie să se bucure orice Român de bine de manifestațiile recente din capitala României.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 10 Noemvrie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus: Dela nereușita atacurilor date contra sectorului nostru de lângă Stripa, în Galiția ostică domnește liniște. Spre vest dela Tartorisk, dușmanul a încercat să spargă rândurile noastre, l'am respins însă cu violență.

Pe frontul italian: Artileria italiană a desvoltat ieri activitate mult mai eficace. Am respins atacurile dușmane date contra sectorului sudic dela Podgora, Zagora, Plava și Col di Lana. Bombele aeriene aruncate asupra Nabrezinei au omorât mai multe persoane civile printre cari o femeie și trei copii.

Pe frontul sudostic: Trupele austro-ungare ale generalului Kövess au ocupat litoralul Ocolista spre sud-vest dela Ivanița și spre întinderea sudică dela Eldovist și Jelita Planina au luat cu asalt poziții dușmane compuse din mai multe tranșee. La sud-vest de Kraljevo trupe germane înaintează pe ambele maluri ale râului Ibar. La sud-vest de Krusevaț au ținut din jurul Alexandrovațului. La Niș și Alexinaț Bulgarii au respins dușmanul peste malul stâng al Moravei.

Berlin, 10 Noemvrie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: Evenimente de importanță nu s'au dat.

Pe frontul oriental: Spre vest dela Riga am oprit înaintarea Rușilor către Kemern. Spre vest dela Jacobstadt am respins forțe superioare dușmane gata de atac. Am făcut prizonieri un ofițer și 117 soldați. În fața Dünaburgului, Rușii au desvoltat ieri focuri violente de artilerie.

De abia a patra coloană de atac, în valuri dese, răși să spargă tranșeele cele mai înaintate. Bravii noștri soldați erau jumătate amețiți de gaz și câți nu erau buimăciți și otrăviți, erau sleiți de lupta ucigătoare, erau decimați. Iși gâtară muniția. Puștile și mitralierele în mare parte erau inutilizabile. Englezii pătrunseră în tranșeele slab apărate. În câteva sectoare soldații noștri mai luptară până ce nu căzură sleiți de puteri sau morți. Chiar și dușmanul le-a recunoscut eroismul.

S'a întâmplat! Englezii au spart linia primă.

Gazul și fumul era așa de des, încât nici vorbă nu era să poți arunca o privire peste câmpul de luptă. Era o luptă în ceață!

Englezii năvăliră în șiruri dese. Tunurile, cari s'au găsit în acest sector au fost impuse. Artileriștii luptară până în clipa din urmă. Nici unul din acești eroi nu s'a mai întors. Ei au căzut sau au fost făcuți prizonieri. Acesta e adevărul, care nu-l mai poți schimba.

Englezii au avansat 500 până la 2000 metri. Dar mai departe ei nu răsbiră! În fața liniei a doua a fortificațiilor noastre, unde ceața era mai puțin deasă, rezervele noastre îi opriră. În diferite puncte ei au fost chiar respinși, cu toate că aveau o preponderanță mare.

Trecuse de amiază. Lupta pierduse din atrocitate. Ziua de 25 Septemvrie se termină cu luptă la distanțe mici și cu granate de mână.

Acum se putea arunca o privire clară asupra situației. Pozițiunea noastră a fost îndoită

în formă de arc plan. Orașelul Loos a fost ocupat. El se găsea în mijlocul arcului, în punctul cel mai înaintat. Spre sud dela Loos tranșeele noastre, în fața coloniei muncitorilor, rezistară atacului. Ele închideau ca un zăvor șoseaua ce duce la Lens. La nord de Loos Englezii au ajuns la șoseaua Lens—La Bassée, ei se apropiară până de sătulețul industrial Hulbich. De aci linia lor convergea îndărăpt, spre nord-vest, prin fața carierei 8. Aci, ei stăpâneau baia de nisip și cea mai mare parte a săpăturilor, la sud de cariera 8, care poartă denumirea de reduta Hohenzollern.

Diviziunea nu ezită!

Încă în aceeași noapte, în noaptea de 25 spre 26, trupele cari de abia se mai pot purta de oboseală, pline de praf și stropite de sânge din lupta de peste zi, întreprinseră un contraatac. Aceste trupe recuceriră o parte din reduta Hohenzollern, îl respinse pe dușman dela șoseaua ce duce la Hulluch iar un brav regiment de rezervă silezian reuși, printr'un atac îndrăzneț, să pună iarăș stăpânire pe baia de nisip. Contraatacul nocturn se petrecu așa de repede și așa de pe neașteptate pentru dușman, încât a fost surprins un general englez cu statul său major. Răpăitul puștilor și răcănelile mitralierelor ținu până în zori. Se făcu apoi iarăș liniște.

Dar în 26, Englezii continuară tentativele de a ne sparge frontul.

(„Berliner Tageblatt”) B. Kellermann.

Inercarea Rușilor de a sparge rândurile noastre la Budca și de aci spre nord (la vest de Tartorisk) a fost împiedecată de trupe prusiene și austro-ungare. Contraatacul nostru a respins dușmanul în pozițiile lui.

Pe frontul din Balcan: Urmărirea continuă cu energie. Prada de războiu dela Krusevaț constatată deja, este 103 tunuri aproape toate sistem modern și multe muniții de războiu. Armata generalului Bojadjeff a făcut prizonieri 3360 Sârbi și la Niș a luat 100, la Leșcovaț 12 tunuri.

Sofia. — Statul major comunică cu datul de 8 Nov.: În urma luptelor înverșunate dela 5 Noemvrie până la 8 Noemvrie am ocupat definitiv malul drept al Moravei, orașele Alexinaț, Razani, Niș, Leșcovaț și Vlasotințe și am început trecerea râului. Inamicul este urmărit în direcție vestică. Prada de războiu din împrejurimea Nișului este următoarea: 102 tunuri, 10 mii prizonieri, 10 locomotive, un balon, două stațiuni radiotelegrafice și alte muniții de războiu. La Leșcovaț: 24 locomotive, 54 vagoane de transportat pasageri, 234 furgoane cu muniții de războiu și alimentație, 82 furgoane cu ulei și alte 10 care cu diferit material de războiu. Aliații noștri s'au apropiat de malul drept al Moravei și resping necontentit dușmanul în direcție sudică. În ținutul Krusevațului au făcut prizonieri 5 soldați, 1500 răniți găsiți în spitalul orașului, au luat multe locomotive, vagoane, furgoane, care de transport, și alte multe muniții de războiu și alimentație. Pe celelalte fronturi nu sunt evenimente de remarcate.

Dr. Ioan Lupas.

George Barițiu fondatorul literaturei românești ardelenice*).

— Recenziune. —

„Transilvania”, revista „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, ce apare în Sibiu, publică următoarea recenziune în nrul său 1—6 din luna Iulie v. a celei mai noi lucrări a părintelui Dr. I. Lupas:

E cu totul neobișnuit să cetești în revista Academiei maghiare o lucrare științifică de-o concepție absolut românească despre George Barițiu. Acest fapt l'a isbit și pe redactorul revistei, prof. univ. Angyal David, care, prin nota subliniară, cu care însoțește lucrarea păr. Lupas, reliefează una din marile rătăcirii ale bărbaților maghiari de știință, aceea anume, de-a crede că neamul nostru din cuprinsul acestei țări n'are o istorie care merită să fie cunoscută și apreciată și de străini. Imi închipui, că, în vremuri de pace, păr. Lupas ar fi pătruns mai anevoie la revista Academiei maghiare cu lucrările sale de știință, tocmai pentru că ele sunt concepute într'un spirit românesc, care nu face concesii și nu cunoaște tranșactii. Se vede însă că războiul actual modifică nu numai hărțile, ci mai ales conștiințele, răsturnând vechi teorii greșite și rectificând odioase nedreptăți seculare.

Păr. Lupas dă pentru Unguri, într'o formă succintă, activitatea lui Barițiu sub raport ziaristic și politic. Lucrarea este precedată de o privire sumară asupra desvoltării culturii românești în veacurile XVI, XVII și XVIII, ca cititorii să poată avea o judecată obiectivă despre întinsa și importanta activitate de creator și îndrumător a lui Barițiu într'o vreme, când și la Unguri se făceau eforturi uriașe sub aspect cultural și politic. Autorul apreciază personalitatea reprezentativă a lui Barițiu în caracterizări avântate, pline de iubire și de obiectivitate pentru celce a fost învățătorul luminat al unui întreg popor.

Nu lipsesc nici reproduceri selecte din articolele frumoase, scrise de Barițiu însuși, din care totdeauna se desface o uimitoare sagacitate, o adâncă pătrundere a marilor probleme naționale și un strălucit spirit de întransigentă dărză în chestiunile românești.

Vreme de 50 ani și mai bine Barițiu a fost cel mai neobosit educator și povătuitor al neamului nostru de pretutindeni. Parafrazând pe

* Dr. Lupas János, Barițiu György, az erdélyi román hírlapíródalom megalapítója. Különlenyomat a Történeti Szemle 1915. évi 3-ik füzetéből. Budapest. Franklin Társulat nyomdája. 1915.

d. Iorga, am putea spune, că un om mai harnic și mai ager decât dânsul, n'a ținut în mâni condeiul la Românii ardeleni. Aprecierea lui Aron Florian din 1846, că Românii fără Gazeta lui Barițiu nici în 50 de ani n'ar fi acolo unde se află azi, cuprinde într-o formă cam iperbolică un mare adevăr. Barițiu era de fapt prin gazetele sale un stăpânitor al opiniei publice. Spiritul său vast cuprindea tot complexul de probleme, cari băteau stăruitor la poarta neamului românesc, căutând să le lumineze în fața cititorilor și să dea soluțiile cari i se păreau mai folositoare pentru interesele naționale colective.

Cunoscând seninătatea, curățenia morală și nota de intransigență a presei lui Barițiu, menținută chiar și în vremuri de aspră vijelie, ne gândim prin comparație la ziaristica zilelor noastre. Ce deosebire uriașă între fecunditatea sufletească de atunci și inaniția intelectuală de azi! În jalnica tragedie de azi nu mai găsești nici inimi și nici conștiințe. Barițiu era un temperament de luptător recalcitrant, pe care nici spectrul sinistru al furcilor lui Apur nu l'au putut sili să-și renege credințele și idealul, pentru care a luptat cu hotărâre și bărbăție decenii de-a rândul. Ca orice minte superioară, își dăduse seama, că un popor nu se poate înălța prin tergiversări și lingusiri, prin diplomație de tranșacții ori frauduloase acte de contravenție, ci exclusiv prin o luptă dreaptă, necurmată și plină de demnitate, prin care să vorbească sufletul și aspirațiile superioare ale unui întreg popor. Acestea sunt învățămintele cari se desfac din lucrarea păr. Lupaș — cel mai bun monograf al lui Barițiu, — învățămintele, cari sună astăzi ca o aspră și meritată mustrare la adresa noastră. Publicul maghiar poate citi cu înlesnire această lucrare și pentru forma ușoară și stilul curgător, adeseori plin de avânt al autorului. Păcat, că astfel de studii, atât de folositoare pentru cunoașterea noastră, nu se traduc și în limbile apusene.

Păr. Lupaș, care nu știe ce-i odihna, ci călăuzit pururea de cuvintele adânci „labor ipse voluptas” ca și Barițiu, stăruie neîncetat în muncă permanentă spre a-și servi neamul sub toate raporturile, poate fi sigur, că dacă activitatea d-sale atât de fecundă și multilaterală nu este totdeauna apreciată de aceia pentru a căror înălțare se pulverizează, ea întâmpină înțelegere și recunoștință unanimă acolo, unde se creiază nemurirea: în seninătatea științifică a Academiei. Și această supremă recunoaștere este de sigur de preferat.

Dr. I. M.

Intrunirea „Ligei pentru unitatea națională”.

București, 9 Noemvrie 1915.

Duminecă a avut loc în sala „Dacia” o întrunire publică, convocată de „Liga pentru unitatea națională”.

D. Butculescu, președintele ligei, ia cel dintâi cuvântul și arată în cuvinte populare, marile servicii ce le-ar aduce țării noastre, uniunea într'un gând și suflet, a tuturor fiilor României, mai ales în împrejurările actuale, când de toate părțile suntem înconjurați de popoare ce se răboiesc.

După d. Butculescu, vorbește d. Crișan tot în același sens.

D. Zorilă declară că liga, n'are de scop a pune țara românească nici de partea Nemților, nici de a Rușilor și nici de a Francezilor, ci are o misiune mult mai însemnată și cu adevărat patriotică, anume: de a uni pe toți Românii să lupte într'un gând și fără de frământări politice, pentru realizarea idealului național.

Nu poate crede, învinuirea de „vândut” ce se atribuie unor oameni politici, căci ar fi foarte trist, chiar dezastruos, dacă în țara românească ar fi vre-un Român de vânzare.

Scopul ligei este: liniște, reculegere și dând mâna cu mâna să revendicăm drepturile noastre, acolo unde se va putea.

Iubim pe Francezi, simpatizăm pe Sârbi, însă înainte de a iubi pe unii și a simpatiza pe alții, trebuie să fim Români și să ne gândim la noi.

Prudent a făcut d. Brătianu că a stat pe loc, dar ar trebui să și vorbească, să ne spună câtuși de puțin unde ne aflăm. Cred că ar fi bine să vie un guvern național format din oameni din toate partidele.

Infierază injuriile aduse regelui și dinastiei. Nu e timpul să căutăm acum un alt rege pentru că ochii Acestuia nu sunt plăcuți unora. El e Român, e capul armatei, și El cel dintâi va trage spada când momentul pentru revendicările noastre naționale, va fi sosit.

De asemenea combate cu înverșunare instigațiunile în rândurile armatei. Armata nu este a partidelor, ea este a țării și deci nu poate fi instigată.

Să respectăm pe rege, să lăsăm armata la locul ei să se instruiască pentru momentul suprem, care cred că a cam sosit, și pentru aceasta ne trebuie unire, nu desbinare internă, pentru a înfăptui România-mare.

D. N. Fleva, face o scurtă comunicare, în care spune că d-sa nu face parte din Ligă, dar a venit pentru că a fost chemat de cetățenii capitalei. Federațiile, ligile și alte adunări de felul acesta, nu-i plac d-sale. Românul n'are nevoie de federații și de ligi pentru ca să fie cu adevărat Român. Sunt mulțumit că astăzi n'am mai văzut soldați pe străzi, pentru ca să păzească ordinea între Români.

O voce din sală: „Noi avem cugetul curat”. — Nu știu ce fel de cuget veți avea d-voastră — zice d. Fleva — însă acel cuget curat îi trebuie guvernului, și dacă nu-l are, mai bine să plece.

Termină, anunțând că Dumineca viitoare d-sa va convoca o întrunire, când își va expune părerile.

D. Polikrat arată însemnătatea capitală a solidarizării tuturor fiilor unui popor în timp de vremuri grele. Roagă pe cetățenii capitalei, să vină Dumineca viitoare pentru a asculta pe d. N. Fleva.

D. Butculescu dă citire unei moțiuni și asistența se împrăștie în liniște. — (Z.)

Războiul european.

România cumpără cai în Rusia.

Budapesta. — Ziarelor din București li se anunță din Iași: Guvernul rusesc a permis ca caii cumpărați de ministerul de război român să fie transportați în România.

Lupta dela Riga și Dünaburg s'a decis.

Petrograd. — „Ruskoie Slowo” anunță: Generalul Ruski consideră ca decisă lupta dela Riga și Dünaburg. Până la primăvară aci nu vor mai avea loc evenimente importante. Statul major rusesc dorește să se folosească de iarnă pentru ca să clatine punctele mai favorabile ale frontului german și prin o nouă ofensivă să schimbe situația strategică.

Aliații vreau să debarce trupe la Dedeagaci.

Lugano. — „Corriere della Sera” anunță din Lugano: Bombardarea Dedeagaciului continuă fără încetare. Canonada aceasta neîncetată arată că aliații doresc să debarce în curând trupe la Dedeagaci.

Englezii se apropie de Bagdad.

Berlin. — Se anunță din sursă engleză, că trupele engleze se apropie de Bagdad și se speră că îl vor ocupa în curând. Cercurile politice din Berlin nu atribuie nici o importanță ocupării Bagdadului, deoarece trupele turcești legate la Dardanele vor fi curând libere și vor elibera orașul.

Conferința baronului Burlan cu Bethmann Hollweg.

Berlin. — Ministrul de externe austro-ungar baronul Burian a sosit aci, însoțit de contele Walterskirchen, șeful de cabinet. Baronul Burian l'a vizitat înainte de amiazi pe cancelarul Bethmann-Hollweg cu care a avut o conferință mai îndelungată și la care a luat

și dejunul, luând parte încă ambasadorul austro-ungar printul Hohenlohe, secretarul de externe Jagow, al doilea secretar de stat Zimmermann și consilierul de legățiune contele Larisch. După amiazi au continuat consfătuirile. Obiectul consfătuirilor au fost chestii curente.

Tarul a primit dimisia lui Krivosein.

Stockholm. — Se comunică oficial din Petrograd că țarul a primit dimisia ministrului de agricultură Krivosein și l'a decorat cu ordinul Alexandru. Krivosein își părăsește postul din motive sanitare.

Sassonov a fost din nou în audiență la țar, în Tarskoie-Selo.

Lupte la nordost de Strumița.

Lugano. — Lui „Secolo” i se anunță din Salonic: Statul major francez a dat următorul comunicat: Spre nordost de gara dela Strumița operațiunile continuă. Francezii țin în stăpânire satele Klai, Mensli și Doroluba și încearcă să înainteze în direcția spre nord. Spre apus ei au răzbit până la Gruaya, un afluent al Vardarului și au ocupat Debriste.

Lupta dela Valandovo.

București. — În comunicatul din 8 Noemvrie al Agenției Havas, se spune că artileria bulgară desfășură la Valandovo o intensă activitate bombardând cu violență pozițiunile franceze.

Artilerie engleză pe Vardar.

Berlin. — Lui „Lokalanzeiger” i se anunță din Salonic: Englezii continuă să transporte artilerie spre Serbia. În Salonic au sosit mai recent alte 4 vapoare, cu muniție, alimente și 5000 soldați de infanterie. Generalul Sarrail va vizita în zilele cele mai apropiate pozițiunile de pe Vardar.

Francezii debarcă trupe la Valona.

Berlin. — „Stampa” din Turin scrie că trupele expediționare franceze destinate pentru Albania vor debarca la Valona. De aci trupele franceze vor merge prin Elbassan și Ochrida la Monastir parcurgând acest drum în 10 zile.

Ce va fi cu Lovcenul?

Bern. — „Temps” se ocupă cu înaintarea trupelor austro-ungare în Muntenegru. Primul pas de înaintare s'a făcut prin cucerirea Troglavului. Dacă Austro-Ungarilor le va reuși să pună stăpânire pe muntele Lovcen, ei vor putea face cu artileria lor așezată pe acest munte, inaccesibil orașul Cattaro și nu vor avea să se teamă că vor pierde coastele dalmatine. „Temps” stăruie ca Italia să trimită trupe pe țărmurii periclitati ai Albaniei și Muntenegrului.

Această întreprindere ar avea și o mare importanță politică pentru Italia, deoarece ar împăca-o cu Jugoslavii.

Serbia cere larăș ajutor dela Grecia.

Paris. — Agenția Havas anunță: Guvernul sârbesc va cere și dela noul guvern grecesc ca Grecia să-i dea ajutor Serbiei în baza acordului greco-sârbesc. În nota sa guvernul sârbesc accentuează că împlinirea condițiunei, care obligă pe Serbia să dea Greciei în caz de ajutor 150.000 oameni e garantată cu trupele engleze și franceze, iar în caz de necesitate numărul trupelor engleze și franceze vor fi dublate.

Convocarea Sobraniei.

Sofia. — Consiliul de miniștri bulgar va discuta în săptămâna viitoare chestia convocării sobraniei.

Viitorul Greciei este strâns legat de soarta înțelegerii.

Atena. — D. Venizelos spune în coloanele ziarului „Patris”, că nu i-se impune nici o schimbare a părerilor politice ce are. D-sa are convingerea, că viitorul Greciei este strâns legat de soarta înțelegerii și numai zădărnicierea egemoniei bulgare poate garanta mărirea Greciei.

Lângă o Bulgarie puternică nu poate încapa o Grecia puternică. Nici d-sa, nici partidul d-sale, dar nici poporul grec nu se vor pleca unei domnii streine care reprezintă o voință străină. Iar în sfârșit va pretinde să i-se lase poporului grec libertatea de a-și împlini voința.

D. Venizelos declară că nu va sprijini nici un guvern, care nu vine cu politica inaugurată de d-sa. Dacă se vor face noi alegeri — ceace d-sa nu crede, — guvernul va avea un partid mult mai mic, decât cum a avut d. *Gumaris*, deoarece el, d. Venizelos, cunoaște deja pe aceia cărora să nu le anticipeze încrederea d-sale, cari după ce sunt aleși imediat se atașează taberei puterii.

Nota engleză dela 25 Februarie.

Berlin. — Lui „*Berliner Tagbl.*” i-se anunță din Rotterdam: Ziarul „*Nea Hellas*”, organul dlui Venizelos, publică textul notei pe care reprezentantul englez din Atena l-a remis ministerului de externe grec în ziua de 25 Februarie. Nota cuprinde textul telegrammei dlui Grey către d. Venizelos. Textul telegrammei e următorul:

— Aflu, că în cazul când Grecia se va alătura aliatului său și va lua parte în războiu, Franța și Anglia sunt aplicate a face concesii importante ce privește malul anatolian. În caz dacă d. Venizelos este învoit să facă o înțelegere definitivă în acest sens, să comunice această voință a d-sale guvernelor din Anglia, Franța și Rusia; știu cu siguranță, că orice propunere va face, va fi primită cu cea mai mare bunăvoință.

Nota guvernului grec către împătrita înțelegere.

Rotterdam. — Ambasadorul grec la Paris *Romanos*, a predat dlui *Cambon*, secretarul de stat în ministerul de externe francez, telegrama guvernului său. Aceasta telegramă accentuiază garanția primministrului grec față de guvernul francez, că guvernul grec este decis să-și păstreze neutralitatea și d'aici încolo, împreună cu atitudinea binevoitoare față de împătrita înțelegere. Declară, că noul guvern este de acord cu declarația dlui *Zaimis*, care manifestă atitudine prietenească a guvernului grec față cu trupele împătritei înțelegeri sosite în Salonic. Guvernul grec își dă seama de îndatoririle ce le are față de interesele țării, pe cari n'are să le depășească niciodată, și totdeauna are să le țină în evidență. Guvernul speră deci, că svonorile neprietenoase răspândite cu scopul de-a tulbura buna înțelegere dintre Grecia și împătrita înțelegere, nu vor influența în nici o direcție sentimentele de prietenie ce le are pentru Grecia.

Răspunsul împătritei înțelegeri către guvernul grec.

Atena. — Ambasadorul francez *Guillemine* s'a prezentat la noul primministru grec și i-a comunicat că împătrita înțelegere vrea să înceteze d'aici înainte orice demersuri la guvernul grec. „Împătrita înțelegere vede — a declarat *Guillemine* — că Grecia vrea să-și păstreze neutralitatea până la sfârșitul războiului. Noi nu mai vrem s'o tulburăm cu demersuri, noi propuneri, fiind de părerea că națiunile nu pot face târguiești negustorești”.

Ambasadorul englez *Elliot* și cel rus *Demidov* a confirmat în fața ziariștilor declarația ambasadorului francez făcută în numele guvernului său, adăugând convingerea lor că ori ce s'ar întâmpla, Grecia n'are să intre în războiu. Bineînțeles că ambasadorul englez și rus au fost de păreri foarte pesimiste cu privire la viitorul Greciei spunând că trupele rusești cari vor sosi în Bulgaria precum și cele din Salonic vor ști să apere cu energie interesele împătritei înțelegeri în Balcani.

România a luat angajamente față de înțelegere? — Convențiunile „nevalabile”.

Berlin. — D. Mario Passage, corespondentul din București al lui „*Vossische Zeitung*” scrie:

— A vorbi despre intențiunile guvernului român ar însemna să faci supoziții inutile. Este incontestabil, că d. *Brătianu* are ourecari an-

gajamente față de împătrita înțelegere, iar punctul prim al acestei înțelegeri a fost împiedecarea transilunii de munițiuni de seama puterilor centrale.

Intr'un număr recent al lui „*La Roumaine*” d. *Take Ionescu* a făcut amintire despre această înțelegere, a cărei existență nu mai poate fi negată și care trebuie executată. În răspunsul său oficiosul guvernului nu a desmintit existența acestei înțelegeri, ci a răspuns numai dlui *Ionescu* că dacă după părerea dlui *Ionescu* tratatul cu puterile centrale e nevalabil, atunci acelaș lucru se poate spune despre înțelegerea făcută cu împătrita înțelegere, care deasemenea nu a fost prezentată reprezentanților poporului.

Observațiuni geografice asupra războiului.

— Comunicarea dlui prof. Sim. Mehedinți. —

Vineri după amiază, d. profesor universitar *Simeon Mehedinți* a făcut — după cum am anunțat — o interesantă comunicare la *Academia Română* din București, în legătură cu războiul actual: *Emanciparea unei rase*. Observațiuni geografice asupra războiului.

Războiul actual — spune d. profesor *Mehedinți*, — prezintă bizarul aspect al unui mozaic de rase, care în totalitatea lui pare o enormă expozițiune etnografică.

De ce tocmai pe acest colțșor al planetei noastre s'a întâmplat acest înspăimântător eveniment. Răspunsul la această întrebare îl putem găsi în tendința rasei europene de a se afirma tot mai mult și de a păstra numai pentru ea dreptul de întâietate asupra tuturor celorlalte rase din lume.

Această tendință se justifică de altfel până la un oarecare punct. În adevăr europenilor le revine cinstea de a fi cutreerat pământul în lung și în lat, străbătând cei dintâi ținuturi necunoscute și sălbatice, oceane, nesfârșite în dorința necurmată de a fi stăpânii lui.

Cel dintâi rezultat al întinderii orizontului peste toată suprafața pământului fu revoluția în felul de a concepe ideea de rasă. În secolul al XIX-lea începem să ne emancipăm de concepția mozaică a neamului ales care eram noi și a raselor inferioare pe cari le exploataam în interesul nostru.

Acum o jumătate de veac încep să se amestece o mulțime de considerațiuni neștiințifice în problema raselor, făcându-ne să credem că nici o rasă nu se poate compara cu noi din nici un punct de vedere. Incetul cu incetul începurăm însă a ne da seama că nu poate exista nici superioritatea, nici inferioritatea hotărâtă între rase.

Afirmarea că rasă neagră sau cea galbenă sunt desmoștenite față de cea albă s'au dovedit a fi lipsite de orice fundament.

În această direcțiune de dobândire a simțului critic cu privire la valoarea raselor războiul de astăzi va juca un rol covârșitor. De bună seamă că vedem scăpându-ne de sub picioare terenul pe care pe nedrept îl credeam al nostru înaintea celorlalte rase. Astăzi, de sub tutela noastră se emencipează rassa galbenă, în cap cu Japonia, căreia îi este hărăzită stăpânirea răsăritului Asiei. Vechiul meridian istoric care desemna odinioară cele două jumătăți ale pământului cuvenite europenilor va trebui să se miște mai spre răsăritul Asiei.

Dar războiul actual va da prilej celor din lumea nouă să aibă cuvânt în istoria lumii, prin dezvoltarea ei economică și politică. Expozițiunea etnografică din Europa se pare a fi cel dintâi semn de reală slăbiciune față de celelalte rase.

Galbenii și-au afirmat maturitatea unei civilizații și moralități deosebite și e de așteptat ca meridianul civilizației să se schimbe în spre Asia, în special în Japonia. La aceasta va contribui fără îndoială și desimea ca și coeficientul de sporire a populației.

Ce se întâmplă în Franța, Belgia și la Dardanele spune d. *Mehedinți* poate fi privit ca primul semn de scăderea valorilor europene față de celelalte situații geografice de aiurea.

Aceasta nu însemnează decadentă. Europa, cu minunatele sale comori de cultură, nu poate să decadă. Vor scădea însă feudalii și latifundiarii politici europeni.

Anglia, Franța și Rusia, nu vor mai avea dominațiune asupra popoarelor din alte continente.

Din situația geografică de azi a războiului va mai rezulta un nou fenomen de integrare economică, provocat de lupta cu masele mari ale populațiunii de rasă colorată.

Rassa galbenă, reprezentată prin Japonezi, a înfrânt cea dintâi imperialismul european.

Conferențiarul a încheiat cu observația, că revoluția japoneză, prin efectele ei, e cu mult mai mare ca revoluția franceză.

Rep.

„Le Temps” și evenimentele din Balcani.

Părerile dlor *Hervé* și *Pichon*.

— După ziarul rus „*Kiewskaja Misl*”. —

Am arătat într'un articol precedent ceace se petrece acum în Franța, în legătură cu ultimele evenimente din Balcani, și reproducem o corespondență din Paris, publicată, de „*Kiewskaja Misl*” în acest sens.

Dăm acum continuarea acelei corespondențe:

„La toate aceste chestiuni arzătoare organul oficios „*Le Temps*” nu răspunde decât prin cuvinte laconice. Aceasta face ca opinia publică să fie și mai îngrijată și să se întrebe nedumerită: „Dar știu conducătorii noștri, ei înșiși, — ceace vor?”

Actualmente, în cercurile politice franceze s'au format două lagăre în ceace privește chestiunile balcanice. Unii susținând necesitatea de a se concentra acolo cât mai multe forțe aliate. Așa, cunoscutul critic militar colonelul *Roussset*, cere să se trimită imediat în Balcani câteva sute de mii de soldați.

Dacă, vom scăpa momentul, zice el, vom face cea mai mare greșală, poate cea mai fatală din câte am făcut până azi. În acelaș sens scriu și alte ziare franceze. Ele sunt susținute de ziarele engleze, ca: „*Daily Chronicle*”, „*Daily News*”, „*Daily Mail*”, „*Morning Post* și altele.

Dacă ne vom mărgini cu trimiterea unui corp expediționar mic, care va fi negreșit distrus de Bulgari, atunci, — scrie *Hervé*: — 1. Sârbii vor fi sufocați între Austro-Germani și Bulgari. 2. Dardanelele vor deveni inexpugnabile, și Rusia izolată fără a avea posibilitatea să primească vre-o dată munițiunile dela noi. 3. Armata turcească de milioane va fi înarmată și canalul de Suez se va găsi în fața primejdiei serioase. 4. Văzând slăbiciunea noastră, Români ne vor ataca și dacă nu le vor urma Grecii, aceasta se va datori numai cauzei că marile sunt stăpânite de către noi.

Iată ce se va întâmpla după părerea lui *Hervé*, dacă aliații nu vor trimite îndată la Salonic și Dedeagaci 400 mii de oameni afară de debarcare Rușilor pe malul bulgăresc „cu preoți și icoanele din Chiev, în cap”... Redactorul activ al lui „*Guerre Sociale*” a întrebuintat în ultimul timp foarte adesea expresia engleză „a bătut tare”. Nu știu dacă și-a atins scopul în ce privește mărirea corpului expediționar, știu însă că a reușit să facă astfel ca ziarul să i-se suspende pentru patru zile”.

Părerea lui *Pichon* e diametral opusă. Nu trebuie să avem încredere în nimeni în Balcani, nu trebuie să urmărim planuri prea îndrăznețe, nu trebuie să ne împrăștiem, în genere nu trebuie să repetăm *les colossales bévues* ale expediției în Balcani. Programul nostru trebuie fixat strict și limitat. Sarcina intervenției noastre e mai ales morală: să arătăm că noi, Francezii, susținem pe Sârbi. Însă să nu pierdem din vedere ceace e mai principal. „Lupta ce se învinge în Balcani pe baze noi, va fi o luptă im-

portantă și grea. Noi nu o putem evita, totuși nu trebuie să ne lăsăm prinși în capcană de Germani, cari vor să facă din Balcani teatrul principal de războiu, pe când noi trebuie să-i învingem pe frontul nostru”... E greu să generalizezi, însă cred că nu mă voiu înșela, dacă voiu spune că tendința politică: „să nu ne împărțim, să ne întărim cât mai bine pe frontul nostru”, va deveni dominantă în Franța în vederea ultimelor evenimente din Balcani.

Agitația opiniei publice s'a pronunțat prin cererea mai multor parlamentari de a se ține o ședință secretă, în care guvernul să fie obligat a răspunde dacă are un plan de acțiune diplomatic și militar hotărât în Balcani și dacă Franța dispune de mijloacele suficiente pentru a duce acest plan la îndeplinire”.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 11 Noembrie 1915.

Când este luxul îndreptățit?

Luxul claselor bogate este, din punct de vedere economic social, o necesitate; el face ca prisosul de avere, adunată în mâinile unui număr mic de oameni, să circuleze în cercurile largi ale diferitelor profesii. Privit sub acest raport, luxul ar fi deci îndreptățit.

Dar traiul prea îmbuibat al unei mici clase de privilegiați stărnește nemulțumirea, invidia, ura socială a multimei imense care de abia câștigă atâta ca s'o poate duce de pe o zi pe alta. Sub raportul moralei sociale, deci, luxul e condamnabil. El poate avea chiar urmările cele mai fatale, potențând ura de clasă până la acel grad care o face să izbucnească în revoluțiuni crâncene.

Dacă n'ar mai exista însă nicăiri prisosul de avere care dă naștere luxului, cine ar mai cumpăra tablourile pictorilor, operele scriitorilor și ale savanților, locurile scumpe cari sporesc veniturile teatrelor, mulțimea de lucruri frumoase, pe cari le produce gustul artistic al omului? Cultura omenească oare n'ar fi atunci păgubită tocmai în partea ei cea mai senină, în artă și în știință? Artiștii și savanții, avizați la câștigul muncii lor, n'ar ajunge să blesteme soarta care i-a înzestrat cu un dar atât de nerăsplătit din partea societății?

Iată deci că un lux în adevăr îndreptățit din toate punctele de vedere, este acela care se face pentru sprijinirea artei și a științei. Acest lux nu poate trezi ura de clasă, deoarece el vine în ajutorul celor mai nobile năzuinți ale omenirii și binefacerile lui se revarsă, în cele din urmă, asupra tuturor. În direcția aceasta trebuie deci îndrumat prisosul de avere al unei societăți, al unui popor, ca să aducă foloase reale și indispensabile pentru întreg poporul. Astfel bogăția nu va trezi ură și dușmănie, ci va contribui la potolirea patimilor prin efectul imblanzitor, împăciitor al artei și al științei. În acest sens cuvântul „lux” nu mai are nuanța aceea de frivolitate care este legată astăzi de el.

Noi am avea deci un motiv de a îndruma prisosul nostru de avere întru sprijinirea tendințelor noastre spre artă, știință și cultură în genere, fiindcă orice alt lux al clasei noastre bogate aduce foloase economice numai în măsură minimală poporului nostru însuși și în măsură covârșitoare străinilor. Ar putea însă să ne reflecteze cineva: unde este arta și știința pe care s'o sprijinească puțină noastră bogăție? Cât de primitive, ele există totuși și așteaptă numai ochiul luminat care să le descopere și mâna largă care să ajute dezvoltarea lor. Dar chiar și adunarea de bogății artistice străine, care să formeze o școală potrivită pentru noi, ne-ar aduce mai mare folos oricât de modeste i-ar fi proporțiile, decât risipa banilor pe îmbuibare.

Al. Văcărescu.

CALENDARUL PARTIDULUI NATIONAL ROMÂN PE 1916 este gata și am început deja expediarea lui. Este cel mai bine întocmit dintre calendarele românești din monarhie. Pe lângă cronicile obișnuite, cuprinde informațiuni prețioase despre viața și organizația noastră bisericească, școlară, culturală, economică. Materialul literar este de asemeni foarte extins și de toată actualitatea.

Calendarul cuprinde și o sumă de documente ale vitejiei românești în actualul războiu și tot felul de clișee interesante, de pe câmpul de luptă.

Toți ceice voiesc să aibă acest calendar pe masă se și-l aboneze în grabă la administrația „Românului”. Altcum vor păți ca foarte mulți anul trecut crai au trebuit să se lipsească de el fiindcă nu se îngrijiseră d'ecu vreme să și-l aboneze.

Prețul unui exemplar 60 fileri, iar pentru poștă să se mai adauge încă 20 fileri.

Pentru odihna sufletelor eroilor noștri. Afilăm din București, că Liga Culturală a organizat Duminecă un parastas în biserica Sf. Gheorghe din București, pentru odihna sufletelor militarilor români din Ardeal, Ungaria, Bucovina și Basarabia, căzuți pe câmpul de luptă. Parastasul a fost aranjat în înțelegere cu mitropolitul primat al României. Au luat parte la această sf. rugăciune multă lume românească, mai ales Români originari din Ardeal.

Sinuciderea dnei Ecaterina Ghiță Pop la Câmpulung. Ni se scrie din Câmpulung: Dna Ecaterina Ghiță Pop soția fostului profesor Ghiță Pop, asasinat în împrejurările cunoscute la București și-a pus capăt zilelor înghițând o cantitate mare de acid fenic concentrat. Moartea tragică a soțului său, îi sguduise puternic sistemul nervos. Dnii procuror Boteanu, Ciurcă, Ghioculescu și Dr. Visonreanu au fost printre cei dintâi la locuința sinucigașei din strada Dabulescu. Cadavrul a fost transportat la morga spitalului.

Ambasadorul rus din Sofia la București. Din București se anunță: Fostul ambasador rus la Sofia, Savinski, care din cauza boalei abia acum se poate reîntoarce la Petrograd, în drum spre casă, a sosit Duminecă la București, unde a fost întâmpinat de ambasadorul rus Poklevski-Koziell și atașatul militar Semenov. După un scurt repaos, Savinski va pleca mai departe.

Cazuri de moarte. Tima Albu, proprietar, membru al congregației comitatului, a decedat subit în vârstă de 46 ani. În mormântarea s'a făcut în 9 Noembrie n. în cripta familiară din Ghilad.

— **Augustin Beleş,** paroh emerit, după lungi și grele suferințe a decedat ni 7 Noembrie n. în vârstă de 72 ani. În mormântarea s'a făcut în 8 Noembrie n. în Șimand.

— **Iosif Pinta,** adm. protopopesc, a decedat în vârstă de 78 ani. Decedatul a fost un preot cinstit și adevărat părinte al poporului său. În mormântarea s'a făcut în 5 Noembrie n. în mod vrednic de răposatul, participând la înmormântare sub conducerea dlui protopop Petru Serb, 6 preoți și anume: Alex. Pop (Căpâlna), N. Popescu (Cociuba), Jos. Moga (B. Urvis), Georgiu Cherecheșiu (Petigd), Georgiu Vereș (B. S. Miclăuș) și Teodor Iova (Rohani). Panegiricul l'a ținut susnumitul părinte-protopop, schițând pe scurt biografia răposatului și aducându-l ca model de păstorire. Il jelesc: soția Saveta Baș, fiul Dr. Aurel-Pinta adv. (Tinca) cu soția Aurora Mețian și fiul lor Aurel, fiica Veturia cu soțul Josif Popa și fiii lor: Demetriu, Vasiliu, Lucreția, Catifa, apoi nepoatele: Cornelia, Silvia, Aurelia. — cuscii: Vasiliu Popa, Ioan Moț și Arma. (G. Ch.)

— **George Moody** din Mineu, comitatul Sălaj, după ce a slujit 60 de ani ca preot român în Cehalul-român, a decedat în etate de 82 ani.

— **Alexandru Maior,** preot, a decedat în 8 Noembrie n. în vârstă de 72 ani. În mormântarea s'a făcut în 9 Noembrie în Nicula.

Denegarea îndatoririlor pentru servicii în folosul armatei — transgresiune. Ministrul de războiu publică astăzi un comunicat oficial în care spune că fiecare om, supus din partea autorităților serviciilor în folosul armatei, este dator să se prezinte la termenul fixat. Ordinațiunea ordonă totodată, că este interzis de-a ascunde, denega sau deteriora orice obiect care în urma legii poate aduce foloase în serviciul armatei. Depășirea acestor ordinațiuni se consideră de transgresiune, și se va pedepsi cu închisoare de două luni inclusive. Ordinațiunea intră în vigoare cu ziua de azi și se vede că ține să faciliteze și garanteze revirările.

Transportul pe poștă al mărfelor ce se strică ușor. Direcția poștelor comunică în interesul publicului, să suspendeze orice expediție poștală de marfă care e expusă să se strice cu ușurință, fiind împrejurările de comunicație foarte anevoioase. Astfel un pachet poștal (chiar pe linia Budapestei) nu poate ajunge la destinație decât abia după patru zile.

Patruzeți și nouă conspiratori condamnați la moarte. Din Stockholm se anunță: „Novoje Vremja” scrie următoarele: În afacerea conspirației contra guvernului rusesc patruzeți și nouă acuzați au fost condamnați la moarte, iar treizeci și șase la muncă silnică pe treizeci de ani.

Ordinul legiunei de onoare a lui Cadorna. Din Lugano se telegrafiază: Generalul Gourand a sosit la Roma pentru ca să predeie lui Cadorna ordinul legiunei de onoare. Generalul a ținut sfături amănunțite cu ministrul de războiu Zurelli și prim-ministrul Salandra.

„Matin” declară dezertor pe candidatul premiului Nobel. Din Stockholm se telegrafiază: Știrea că Rolland Romain este printre premiații Nobel, a fost adusă la cunoștința publicului parisian prin ediția ziarului „Newyork Herald” din Paris. În urma acestei descoperiri presa franceză a pornit ploaia de injurii la adresa lui Rolland Romain, care la izbucnirea războiului franco-german a făcut încercări de înțelegere cu germanii. Dintre toate zierele, „Matin” aduce cele mai violente injurii la adresa dezertorului francez care și-a desonorat patria.

Concert filantropic în Blaj. D-soara Gitta Fabian, eleva profesorului Sevcic (Conservatorul din Viena) și a prof. Bertheliet (Conservatorul din Paris) aranjează în 13 Noembrie n. a. c. 8 ore seara în sala mare hotel „Univers” din Blaj un concert-violină, cu următorul program: 1. A. d'Ambrosio Concerto op 29. a) Moderato, b) Andante, c) Finale. 2. Saint-Lubin, Sextetie del'Opera Lucia de Lammermoor. 3. a) Leclair 12. Sonate Adagio, b) Franz Chopin Notturmo, c) Franz Drdla Serenade. 4. a) Bach-Kreisler Grave, b) Mozart-Kreisler Rondo, c) Couperin-Kreisler La Precieuse. 5. a) Tartini-Kreisler Fuge, b) Dvorak Humoreske. c) Schubert Biene.

Prețul de intrare: locul I 3 cor., locul II 2 cor., stal 1 cor.

Acompañamentul la pian îl are d-soara Melanie Brendușian.

Din venitul curat se vor împărțși soldați orbi răniți pe câmpul de luptă.

Pentru văduvele și orfanii ostașilor noștri. Veteranul protopresbiter, P. O. domn Avram P. Păcurariu din Hunedoara, împlinind, din îndurarea lui Dumnezeu, al 78-lea an al vârstei și al 51-lea al hirotonirii cum și al căsătoriei fericite cu soția sa doamna Maria n. Boldin, drept prinos, dăruiește 20 cor. la fondul „Andrieu baron de Șaguna”, pentru ajutorarea cu preferință a văduvelor și orfanilor ostașilor noștri căzuți pe câmpul de onoare. Pentru această jertfă, bineplăcută și oamenilor și lui Dumnezeu exprimă sincere mulțumiri, în numele Reuniunii meseriașilor sibieni, președintele ei Victor Tordășianu.

Societatea de lectură „Sf. Ioan Gură de aur” a teologilor gr.-cat. de Oradea-mare, în ședința ținută la 24 Octomvrie a. c. s'a constituit astfel: președinte: Petru Iancsik c. IV, v. președinte: Cornel Marian c. IV, secretar: Ion Teușan c. IV, controlor: Simeon Pop c. IV, casier: Gavriil Barbul c. IV, arhivar: Alex. Frugina c. II, notar: Grigorie Rîțiu c. II, bibliotecari: Laut. Ciula c. II și L. Ghegariu c. I, vice-notar: Teodor Butta c. I. Comisia literară: Grațian Anca c. IV, Cornel Marian c. IV, Simion Pop c. IV, Grigorie Rîțiu c. II, Teodor Butta c. I.

Moartea unei prizoniere sârbe de războiu. Din Timișoara se anunță: În spitalul militar din loc a murit prizoniera sârbă Rujita Novacovici în etate de 18 ani. Tânăra sârboaică s'a interpus cu înverșunare soldaților noștri, a luat parte la lupte, a fost rănită la genunchiul drept, și pe câmpul de războiu încă, i s'a infectat rana, ceiace i-a și cauzat moartea.

Redați circulației monedele mărunte. Primarul orașului Arad a lansat azi următorul apel:

Apariția regretabilă — adunarea și păstrarea în fundul lăzilor o monedelor de aur și argint, a notelor de bancă și a monedelor de nichel și bronz de către cea mai mare parte a particularilor — încă n'a încetat, deși dușmanii au fost scoși din țară de victorioasele noastre armate, cari îi strămoșesc acum departe de frontierele țării noastre, așa că țara e deplin asigurată împotriva invaziunilor dușmane, iar circulația comercială în interoirul țării a luat un curs liniștit. Prin ținuta aceasta nepatriotică a poporațiunii se retrage din circulațiune un număr din zi în zi tot mai mare de monede, clătinând în temelii ei starea economică a țării. Apelând la patriotismul lor îi rog pe locuitorii să redea circulației, depunându-le la institutele financiare, monedele cari le ascunsese fără nici un folos, deoarece prin aceasta nu numai că împlinesc o datorie față de patrie, ci totodată își fructifică averea lor bănească. În privința aceasta le vor da binevoitorul sfat și îndrumări băncile din Arad, pe a căror direcțiuni le-am rugat deosebit să dea concursul lor în acest scop.

In amintirea răposatei Maria Borzia au contribuit la fondul „Coroanelor eterne” administrat de „Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrudsat și jur” următorii: Dr. Liviu Micșa avocat în Dej și soția Lucretia n. David 20 cor. Dr. Laurențiu Pop avocat, Abrud 20 cor. Petru Macaveiu contabil, Abrud 10 cor.

In amintirea răposatilor Ioan Simeonaș și Elena Simionaș născ. St. Șuluțiu a contribuit la fondul „Simeon Stoica” administrat tot de susamintita reuniune, dna Letiția Stoica 10 cor. Reuniunea exprimă sinceră mulțumită donatorilor și pe această cale. Sabina Borzia casiera reuniunii.

Tracia timpurilor sau Haemus Balcan. Vechea Tracie e un colț din bătrâna Europă, mai sbuciumat decât însuș vulcanul aruncător de foc. Zicem vulcan, căci soarta voi că, Vulcanul să fie numit Balcan, pentru ca fiul omului, mai puțin fricosi, să nu se ferească de groaza lui Vulcan, dar Balcanul tot Vulcan a rămas, atât în zilele lui Priam, ca și în ale lui Darie ori Leonidas Macedoneanul și Seito-Getil, a Romanilor, Osmanilor și Moscoviților. Tot vechiul cântec: Scyla și Caribdis.

Tracia=Terra-Celtica, sinonim cu Medonia sau Macedonia, spre care năzuiu fiii lui Minos Cretanul, nici Aristoteles prin creațiunea sa „Macedoneanul” nu putură schimba pe Macedoni, în Denealion, pentru că dela soarele apune așteptându-și frății duci, ca să se știe ce a fost, Macedonienii-Traci, schimbără porecla în Macedo-Aromâni în ciuda lui Pericles, Crum ori Sfatopluc.

Posteritatea nu înțelese misterele lui Vulcan, a cărui sorloară dulce a fost Venus, mama năcăjiților copii, a lui Licinul Macedon ce se zicea Enea.

Frații Boerbista și Asvista împreună cu ferosul Crum, disputa lui Sfatopluc un lucru, ce nu era a lor, dar, mărul de ceartă de nou se aruncă pe Pelian. Oare Vulcan mai recunoaște-si-va nepoții? — V. P.

Cafea ieffină de Crăciun!

Firma noastră de Import F. A. DEGAN în FIUME (Postafio nr. 163) ne avizează că a primit un transport mare de cafea, deci o vinde cu prețuri tare reduse. — Scrieți românește!

No. 1	Cafea Santos, aleasă și frumoasă	1 kgr.	4-80 cor.
10	Cuba fină, frumoasă	1 kgr.	5 00 "
14	Cuba cea mai fină	1 kgr.	5-40 "
15	Cuba mărgele aleasă	1 kgr.	5-40 "
16	Cuba specialitate	1 kgr.	5 80 "
24	Ceylon fină	1 kgr.	5-60 "
21	Iava aurie	1 kgr.	5-40 "
100	Victoria cea mai fină	mixtură 1 kgr.	5-80 "

5 kg. se trimite cu poșta francat și vămuit prin rambursă.

Vești din Olanda spun că se va urca prețul la cafea în mod ne mai auzit și multe calități vor lipsi. Din 20-31 Noemvrie și eu voi urca prețul gradat. Proveți-vă la timp pentru Crăciun, căci și așa ajunge cu întârziere.

Bibliografie.

Dicționar de citate și locuțiuni străine.

— O carte folositoare. —

Anunțăm cu plăcere cetitorilor noștri, precum și tuturor celor cari sunt dornici de a se instrui, apariția noului volum: „Dicționar de citate și locuțiuni străine”, datorit cunoscutului scriitor și publicist G. Marian, — autor al celor mai bune traduceri din operele scriitorilor de frunte ca: Ibsen, Nansen, Gustav Freytag, etc.

Acest volum, — o lucrare unică în genul său la noi, până acum, — merită să umple o lacună care se resimțea de mult, a fost cum nici nu se poate mai bine venit. Într'adevăr, vedem că dela o vreme mai toate articolele de prin ziare, au devenit cât se poate de bogate în diferite citațiuni și locuțiuni străine — mai cu seamă din latinește și franțuzește. Că mulți dintre cei cari au prilejul să le cadă sub ochi asemenea citațiuni străine, — datorită studiilor ce le-au făcut, — le-or fi înțelegând, nu mai încapă nici o îndoială, cu toate că și printre aceștia, incontestabil că sunt destui cari nu cunosc decât cel mult 2-3 limbi străine, de pildă franțuzește și latinește. Așa dar și dintre aceștia, când s'ar întâmpla să dea peste vre-o zicătoare engleză sau germană, etc. se vor vedea în neplăcută situațiune de a nu o putea pricepe. Apoi nu trebuie să uităm că imensa majoritate a celor cari citesc ziarele, sunt cu desăvârșire străini de asemenea citațiuni, astfel că nepricepându-le vrând, nevrând — deși poate cu părere de rău — sunt nevoiți să treacă peste ele.

Nu tot astfel ar fi cazul atunci când având la îndemână volumul, întocmit cu atâta competență și îngrijire de către d. B. Marian, l'ar consulta. Căci trebuie de știut, că această lucrare cuprinde citațiuni și proverbe, etc., din șase limbi străine și anume: latinește, franțuzește, italienește, nemtește, grecește și englezește.

Așa dar recomandăm cât se poate de călduros tuturor, — mai cu seamă celor cari sunt doritori de a se instrui, — excelenta lucrare a dlui B. Marian, care — pe lângă că e o carte ce face onoare oricărei biblioteci, — în schimbul bogatelor și nepretuitelor învățăminte, ce le cuprinde, se poate procura numai pentru modesta sumă de 2 coroane.

Ultima oră.

CONSILIUL DE MINIȘTRI ITALIAN VA HOTĂRI IN CHESTIA ACTIUNEI BALCANICE.

Lugano. — Se anunță din Roma: Azi va avea loc un important consiliu de miniștri care va hotări în chestia acțiunii balcanice. Probabil d. Salandra, prim-ministru, a avut o întrevedere cu d. Zuppeli, ministru de războiu. Guvernatorul Tripolitaniei care se află în Roma, a plecat la regele care petrece la front.

MÂNE VA FI DISOLVATĂ CAMERA GREACĂ.

Rotterdam. — Lui „Daily Chronicle” i se anunță din Atena: Mâne va apare în Monitorul oficial autograful regal relativ la dizolvarea Camerei eline.

INTELEGEREA VREA SĂ DEBARCĂ TRUPE LA CAVALA.

Atena. — După o știre din sursă oficială greacă vase engleze și franceze au sosit în fața Cavalei cu scopul să facă pregătiri pentru debarcarea de trupe ale aliaților.

ENGLEZII DEBARCĂ TRUPE LA CAIRO.

Roma. — Știri din Cairo anunță sosirea unor noi contingente de trupe din Noua-Zelandă. Se așteaptă în curând sosirea unor trupe din Londra.

NOUI TRUPE DEBARCATE DE ALIAȚI LA SALONIC.

Roma. — Se telegrafiază din Salonic că în aceste ultime zile au fost debarcate mari convoiuri de aprovizionări. „Messagero” află din Atena că tot de curând s'au debarcat și tunuri franceze de mare calibru, model nou cum și niște camioane

automobile special adaptate la condițiile primitive ale drumurilor din Macedonia. Printre trupele franceze debarcate în ultimele zile sunt și contingente de alpini.

DECLARAȚIILE MINISTRULUI BULGAR DE COMERȚ BACALOFF.

Sofia. — Cu prilejul unui interview luat ministrului de comerț Bacaloff, acesta a făcut după câte se asigură declarațiile următoare:

— Situația Bulgarilor, luată în general e destul de bună. Guvernul bulgar nu a făcut nici un demers la Atena. Relațiile Bulgariei cu Grecia sunt însă îndeajuns de amicale. Dunărea fiind curățită de mine, navigația va putea reîncepe în curând.

Cu privire la relațiile dintre Bulgaria și România, ministrul bulgar a declarat că ele sunt destul de bune. În România situația este normală și după cât se pare guvernul român va urma politica de neutralitate observată până acum.

300 MII SOLDATII GRECI CONCENTRAȚI LA SALONIC.

Sofia. — Grecii concentrează mari forțe în vilaetul Salonic. Numărul trupelor grecești concentrate până acum aci se urcă la 300 mii de oameni.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

ANUNȚ.

Cumpăr
acți dela „Albina” și „Victoria”
Adresa la administrație. Mo 2544-8

Caut

un tânăr neinsurat

cu calificatie notarială pe un timp mai îndelungat, cu salar acomodat și viitor sigur.

Iosif Papp, notar

Biharkaba

u. p. Magyarremete.

Pa 2543-3

Ministerul Finanțelor

Direcțiunea Contabilității Generale a Statului și a Datoriei Publice. Datoria Publică.

Nr. 129.134 din 15 Octomvrie 1915.

Publicațiune.

A 11-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4% amortibilă din 1910, împrumutul de 128.000.000 lei, se va efectua în ziua de 18 Noemvrie / 1 Dec. 1915, ora 10 dimineața, în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiilor stabilite prin regulamentul publicat în Monitorul Oficial cu Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La aceasta tragere se vor amortiza titluri pentru o valoare nominală de: 825.500 lei, în proporția următoare:

28 titluri à	5.000 lei	140.000 lei.
93 "	2 500 "	232.500 "
211 "	1.000 "	211.000 "
484 "	500 "	242.000 "

816 titl. p. o valoare nomin. de: 825.500 lei.

Publicul este rugat a asista la tragere. p. Directorul Contabilității Generale a Statului și Datoriei Publice,

D. Popovici

TELEFON
NRUL. 750.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

TELEFON
NRUL. 750.

„CONCORDIA“

: SOCIETATE PE ACȚII. :

ARAD

STRADA ZRINYI. NRUL. 1/a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeie, precum și cu cele mai moderne litere primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocațiale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

**Executare
promptă. :**

**Prețuri :
moderate :**